

[Honoré]

Honoré (KrF):

Det er blot nogle få bemærkninger om det ændringsforslag til forslag om motiveret dagsorden af hr. Ib Christensen, der er stillet af hr. Maisted fra fremskridtspartiet.

Kristeligt folkeparti er, som jeg fremhævede i min ordførertale, inde på den tanke, at skattelettelse kan erstatte en videreførelse af de såkaldte overskydende dyrtidsportioner, så at disse bortfalder. Men det, hr. Maisted foreslår, er jo noget andet, nemlig at de allerede indbetalte dyrtidsportioner udbetales i form af skattelettelse. Det er noget, som, så vidt jeg kan se, teknisk er umuligt, og det ville i øvrigt også stride imod det forlig, kristeligt folkeparti har indgået, så det kan vi ikke stemme for.

(Kort bemærkning).

Alfred Hansen (DR):

Som hr. Ib Christensen har meddelt, agter retsforbundet at stemme imod ændringsforslaget, som jo kommer til afstemning først ifølge folketingsretsforretningsordenen. Hvis det viser sig, at dette ændringsforslag bliver vedtaget og således bliver hægtet på det af retsforbundet fremsatte dagsordensforslag, agter vi at undlade at stemme om dette, for så har vores dagsordensforslag fået et helt andet sigte og et helt andet indhold, end vi havde ønsket det. Vi vil altså, hvis forløbet bliver, som jeg her har skitseret, undlade at stemme.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag af *Maisted* (FP) (se foran) til forslag om motiveret dagsorden af *Ib Christensen* (DR) (se foran) forkastedes, idet 22 stemte for, 26 imod; 98 stemte hverken for eller imod.

Forslag om motiveret dagsorden af *Ib Christensen* (DR) (se foran) forkastedes, idet 21 stemte for, 125 imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om konvertering af visse dyrtidsportioner, der af staten er indbetalt til Arbejdsmarkedets Tillægspension [af Bertel Haarder (V) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 87. Fremsat 29/3 78).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Auken):

Venstres forslag, som vi nu skal behandle, og som allerede har været gjort til genstand for forskellige bemærkninger under forespørgselsdebatten, går ud på, at folketinget skal opfordre regeringen til at fremsætte lovforslag om konvertering af de til ATP indbetalte dyrtidsportioner efter følgende retningslinjer: lønmodtagere, for hvem der er godskrevet beløb, kan begære disse konverteret til enten medarbejderaktier, indskud i investeringsforeninger eller andre former for erhvervsaktiv anbringelse, forudsat at de således anbragte beløb bliver indestående i mindst 7 år, dog at de frigives ved ejerens død eller opnåelse af 67 års alderen.

Venstre begrunder sit forslag med, at de foreslåede anbringelser vil medvirke til en ønskelig spredning af ejendomsretten til enkeltpersoner eller grupper af personer modsat kapitalkoncentration i ATP o. lign. og en spredning af risikoen ved større eller mindre risikovillighed alt efter den enkelte lønmodtagers ønske.

Ud over at der selvfølgelig ligger en interessant og – hvis vi nu skal være meget venlige – glædelig åbning fra venstres side i nogle af disse tanker, selv om de principper, man skitserer for en spredning af ejendomsretten, ikke har meget at gøre med de principper, som arbejderbevægelsen har lagt til grund for sine tanker om lønmodtagernes medejendomsret, kan regeringen ikke godtage forslaget, men må afvise det. Det må vi, for som det fremgik af statsministerens svar under forespørgselsdebatten, er spørgsmålet om udbetalingen af de til ATP indbetalte dyrtidsportioner fastsat i dyrtidsindbetalingslovens § 6, hvorefter dette spørgsmål udskydes til endelig afgørelse i folketingssamlingen 1979–80. Samtidig ville en vedtagelse af venstres forslag betyde, at vi foregreb den indstilling, som ATPs bestyrelse skal fremkom-

[Arbejdsministeren]

me med inden den 1. oktober 1979. Og endelig er venstres forslag i uoverensstemmelse med den aftale, en række partier har indgået herinde om, at disse dyrtidsportioners beløb skal bruges til pensionsformål.

På denne baggrund må regeringen altså afvise venstres forslag om konvertering af disse dyrtidsportioner.

Hans Jørgen Jensen (S):

I sit forslag til folketingsbeslutning om konvertering af visse dyrtidsportioner, der af staten er indbetalt til ATP som et led i indkomstpoltikken for perioden 1977-79, foreslår venstre, at de indbetalte dyrtidsportioner kan konverteres til enten medarbejderaktier, indskud i investeringsforeninger eller andre former for erhvervsaktiv anbringelse.

I bemærkningerne til forslaget siges det, at ATP-midlernes anvendelse tilsigter en spredning af ejendomsretten. Det siges således også, at efter liberal opfattelse må ejendomsretten, hvad enten den er individuel eller kollektiv, ikke give enkeltpersoner eller grupper en særlig politisk indflydelse.

Venstre erkender altså i sin liberalistiske tankegang, at hverken den enkelte eller grupper må få en særlig politisk indflydelse, og det er derfor bemærkelsesværdigt, at de tanker, som venstre gør sig om spredning af ejendomsretten, tager sigte på medarbejderaktier og investeringsforeninger. Efter min opfattelse vil en sådan spredning af ejendomsretten blot opretholde og cementere det nuværende kapitalistiske system, hvor ganske få personer har den afgørende økonomiske magt i samfundet.

Det er socialdemokratiets opfattelse, at formålet med spredning af ejendomsretten må være at skabe den forudsætning, at den enkelte ikke kan udnytte andre økonomisk, og jeg må derfor, da venstres forslag vil føre til en fortsat uheldig udvikling af ejendomsretten, afvise de tanker om ATP-fondens midlers anvendelse, som venstre rejser i sit beslutningsforslag.

I stedet vil jeg fremhæve socialdemokratiets og LOs tanker om at skabe økonomisk demokrati. Økonomisk demokrati vil nemlig sikre medindflydelse og medejendomsret i erhvervslivet og på den enkelte virksomhed. Ulighederne i samfundet vil forsvinde ved en mere ligelig fordeling af de goder, som vi

sammen frembringer, og derfor kan jeg sige, at dette forslag må være vejen.

På denne baggrund skal jeg sige, at vi fra socialdemokratiets side ikke kan medvirke til gennemførelse af det foreliggende forslag.

Lawaetz (FP):

Efter den lange forespørgselsdebat er gassen måske nok gået lidt af ballonen, men jeg vil godt lige prøve at gennemgå de muligheder, der findes.

Udgangspunktet for venstres forslag er naturligvis den situation, der er opstået, fordi man vedtog lov nr. L 230 af 2. juni 1977, ifølge hvilken overskydende dyrtidsportioner skulle indbetales af statskassen i ATP-fonden. Men man undlod dengang at tage stilling til, hvor disse penge skulle lande, og denne stadig voksende kapital har siden givet en masse spekulationer og usikkerhed for erhvervslivet, så jo før man kan finde en løsning, jo bedre.

Der er flere muligheder. Pengene er indbetalt af statskassen, og det vil sådan set sige af samtlige skatteborgere, altså også af ikke-lønmodtagere. Det er således på en måde samfundets penge. Man kunne derfor simpelt hen betale dem tilbage til den slunkne statskasse. Det ville senere spare skatteejderne for et tilsvarende beløb og således på et eller andet tidspunkt komme alle til gode. Vi kan vel også blive enige om, at statskassen nok kunne have brug for dem i øjeblikket.

Man kunne så komme tilbage til, hvornår man kunne tillade sig at øge købeevnen på hjemmemarkedet, også som en eventuel kompensation for nødvendig løntilbageholdenhed. Efter vor opfattelse ville det være en sund og ligetil løsning at fylde pengene tilbage i statskassen. Men nu kan man sige, at normalt får vort parti ikke skyld for at hjælpe regeringen. Naturligvis ville det være en hjælp for regeringen at komme til at råde over ekstra 10-12 mia kr. netop nu. Men hvad er det, vi har pligt til at varetage? Det er først og fremmest landets interesser, og hvis landet mangler penge, var det rimeligt at putte en sådan fællesklump tilbage i statskassen og dermed lette en lang række problemer.

Hvad er det mere, vi skal varetage? Det er arbejderne interesser i høj grad, og det er i arbejderne interesse, det, man foreslår her.

[Lawaetz]

Man må nemlig huske, at udgangspunktet for den lov, som de fleste af partierne i folketinget har været med til at lave, var netop at gavne erhvervslivet. Her gavner vi igen erhvervslivet ved i stedet for at lægge pengene oven i lønnen på anden måde at give en besparelse, og den vil på længere sigt komme netop derhen, at de 10 mia kr. ikke senere skal betales i skat. Med andre ord kunne vi altså i det tilfælde godt medvirke til at hjælpe regeringen til 10-12 mia kr. Det håber jeg man værdsætter, da det samtidig er et yderst fornuftigt forslag.

Hvad angår venstres forslag i dag, er det positive, man kan sige om det, at det er et modtræk imod ØD. Jeg var sådan set lidt ked af at høre den socialdemokratiske ordfører, hr. Hans Jørgen Jensen, bruge udtryk, som gik direkte imod det kapitalistiske samfund. Så langt troede jeg ikke vi var kommet. Jeg troede stadig væk, vi skulle bevare det privatkapitalistiske samfund.

Når jeg skal sige noget positivt, er det, at det modarbejder netop dannelsen af disse kæmpéfonds, som ØD ville være. Der er andre ting at kritisere i det, bl. a. at pengene skal stå i 7 år. Det er et indgreb i arbejdernes ret til deres penge, at man båndlægger dem så længe. Derfor må jeg nøjes med at give udtryk for i øjeblikket, at det er et modudspil til en ØD-fond, som jeg ikke tror at hr. Hans Jørgen Jensen kan finde dækning for i befolkningen, og det vigtigste er vel egentlig i den sidste ende til enhver tid, hvad enten vi tilhører det ene eller det andet parti, at der er dækning i befolkningen for de mere eller mindre gode ideer, der kommer her fra talerstolen.

Palle Simonsen (KF):

Der er for så vidt to hovedbestanddele i venstres forslag til folketingsbeslutning. For det første en slags ønske om at konvertere midlerne i ATP-fonden til medarbejderaktier og for det andet nogle tankegange om økonomisk demokrati i almindelighed.

Jeg vil godt sige om det sidste, at de tanker, venstre her gør sig, for så vidt er i overensstemmelse med de tanker, vi også gør os i det konservative folkeparti. Vi lægger i den forbindelse vægt på, at der her er tale om en udbredelse af ejendomsretten, men en udbredelse af ejendomsretten på frivillig og indivi-

duel basis. Selve tankegangen om at søge at stimulere borgere i samfundet til at investere i medarbejderaktier eller i form af indskud i investeringsforeninger er vi enige i. Spørgsmålet er, om man, f. eks. hvis man binder penge i en vis periode, også får skattefordele. Det er vi alt sammen tilhængere af. Derfor kan der være meget nyttigt i den debat om økonomisk demokrati, som også var knyttet til det foregående punkt på dagsordenen. Jeg gav allerede på det tidspunkt udtryk for vores holdning til den centralistiske tankegang, og jeg kan på dette tidspunkt give tilslutning til den holdning, der ligger i venstres forslag om den frivillige udbredelse af ejendomsretten.

Jeg går ikke ud fra, at hr. Bertel Haarder bliver overrasket over derefter at høre mig sige, at vi selvsagt ikke kan gå ind for venstres forslag, som det ligger. Det er også slået fast under det tidligere punkt på dagsordenen, at vi er deltagere i et forlig om indefrysning af dyrtidsportioner, og det ligger her klart, at disse dyrtidsportioner skal anvendes til forbedring af ATP-pensionerne. På denne baggrund er det klart, at vi ikke kan medvirke til det, som jeg vil kalde den første bestanddel, konvertering af midlerne fra ATP-fonden, men i almindelighed vil jeg give udtryk for, at selve venstres tankegang om udbredelse af ejendomsretten, som den er manifesteret her, er på linje med vores opfattelse.

Melchior (CD):

Til glæde for mange og til skuffelse for få må jeg oplyse, at det kloge, jeg er i stand til at sige om disse portioner, har jeg haft lejlighed til at få afløb for under det tidligere punkt på dagens dagsorden. Jeg synes også, jeg har haft en fair holmgang med hr. Bertel Haarder, og jeg skal derfor ikke brede mig i denne debat.

CD har respekt for den tankevirksomhed og det initiativ, der så tydeligt lyser ud af det her fremsatte forslag. Vi er af både tekniske og saglige grunde forhindret i at støtte det og egentlig også i at indgå i en dybere debat om det. Også i min gruppe har vi gjort os mange tanker om konsekvenser, mulige fremgangsmåder osv. Jeg skal skåne tinget for at blive indviet i disse tanker på nuværende tidspunkt, da vi simpelt hen ikke finder tiden egnet, således som det er fremgået af mange

[Melchior]

tidligere bemærkninger i dag. Med den honor for venstres initiativ, som hermed er udtrykt, må vi derfor sige, at vi ikke vil kunne medvirke.

Ole Henriksen (SF):

Socialistisk folkeparti kan ikke medvirke til dette forslag. Vi forstår, at det er en god borgerlig filosofi, der ligger bag ved forslaget. Det går ud på, at man skal sprede ejendomsretten og gøre det til et privat foretagende at få spredt denne ejendomsret. Det tror vi ikke på kan lade sig gøre. Vi er tilhængere af at få spredt ejendomsretten, men vi er også tilhængere af, at man spreder ejendomsretten på en mere konsekvent måde end på den facon, som man foreslår her. Der er jo allerede adgang til for mennesker i dag at købe aktier, også i deres egen virksomhed, så det er der ikke noget nyt i. Det undrer noget, at venstre kommer her og foreslår, at man skal bruge formentlig 11 mia kr. statsmidler til at sprede ejendomsretten med, for det er jo det, man kommer og foreslår. Det må selvfølgelig venstre klare af selv, om man vil gå den vej for at sprede ejendomsretten.

Med henvisning til den forrige debat er det klart at vi ønsker disse penge tilbagebetalt til lønmodtagerne, og vi vil i øvrigt ikke blande os yderligere i, om man vil købe aktier for disse penge. Der ligger altså her en tvangsopsparing for lønmodtagerne, idet de skal anbringe deres dyrtidsportioner i virksomhederne, og det er vi selvfølgelig modstandere af.

Det, der ligger yderligere i den borgerlige filosofi, er vel nok, at hvis man kan få gjort tilstrækkelig mange til individuelle aktieejere her i samfundet, så ved man udmærket godt, at der meget nemt kan ske nogle kortslutninger oppe i hovedet på de mennesker, som får disse aktier, og disse kortslutninger vil selvfølgelig støtte det samfundssystem, som vi har, på en sådan måde, at vi andre ikke har mulighed for at få ændret på det. Det er klart, at det er i modstrid med vores filosofi om, hvad der skal ske med vores samfund, og derfor er vi imod forslaget.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal også kort sige, at vi er modstandere af dette forslag, men ud over det vil jeg godt sige, at efter vores opfattelse egner det

sig ikke til oplæg til en debat om økonomisk demokrati. Derfor vil jeg blot sige til den socialdemokratiske ordfører, at jeg tror også, det ville være mere betryggende, hvis man afviste at diskutere økonomisk demokrati på baggrund af noget sådant, fordi det hvyerken er hensigten med det eller brugbart til det.

Så bare en bemærkning om, hvis penge det egentlig er. Det var fremskridtspartiets ordfører, der talte om, at det i virkeligheden var samfundets penge. Det er ikke rigtigt. For det første er det en kendsgerning, at størsteparten af de skattepenge, der indgår, er fra lønmodtagerne, altså fra dem, man har frataget en dyrtidsportion. Dertil kommer, at de arbejdsgivere, som eventuelt også betaler noget skat, er blevet sparet for udbetaling af nogle dyrtidsportioner, således at de penge, der er i ATP, for den altovervejende dels vedkommende er kommet fra lønmodtagerne. Derfor må vi sige, at der kan ikke være nogen diskussion om, hvis penge det er. Det er lønmodtagernes. Og hvis der skal være nogen mening og noget hold i den politik, der er ført, må det også alene være lønmodtagerne, der bestemmer, hvad de penge skal bruges til. Ellers er al den tale, man har ført, falsk. Vi må afvise det foreliggende forslag.

Niels Helveg Petersen (RV):

Som det er fremgået af den debat, vi havde under den tidligere forespørgsel, er der for så vidt truffet en principbeslutning om anvendelsen af de midler, der er indbetalt af staten til ATP i forbindelse med indefrysningens ordning. Det er hensigten, at man efter et oplæg fra ATP-fondens bestyrelse på et senere tidspunkt skal diskutere formen, hvorunder de kan frigøres til pensionsformål, men det er allerede ved ordningens iværksættelse klart tilkendegivet, at midlerne skal anvendes til pensionsformål.

Det er ikke den eneste grund til, at vi ikke kan tilslutte os det forslag, som her foreligger.

For det første vil jeg derudover gerne nævne, at der efter dette forslag bliver tale om en mulig frigørelse til forbrug efter 7 år, altså efter 7 års forløb mulighed for en massiv forbrugsudvidelse på omkring 10-11 mia kr., nemlig når bindingsperioden udløber.

Venstre, og især hr. Christophersen, har ved flere lejligheder talt om, at denne ord-

[Niels Hølvæg Petersen]

ning med dyrtidsportionerne var en tidsindstillet bombe. Jeg kan ikke se andet, end at med denne ordning drejer venstre 7 år på skiven, men der er stadig væk tale om en tidsindstillet bombe, nemlig efter bindingsperiodens udløb, da disse midler, som har været bundet, kan realiseres til forbrug. Det perspektiv er ikke indeholdt, hvis man anvender de indefrosne dyrtidsportioner til forbedring af ATP, hvorved frigørelsen til de enkelte lønmodtagere kommer over et langt længere spand af år og ikke på samme tid.

Et andet synspunkt, jeg vil anføre imod forslaget, er, at det ikke indeholder noget videre perspektiv. Der er ikke tale om nogen permanent ordning, der varigt vil bidrage til en spredning af ejendomsretten, som der tales, vil jeg sige, temmelig højstemt om i bemærkningerne til forslaget. Det er en engangsbegivenhed og dermed også en pseudo-løsning.

Efter radikal opfattelse må spredning af ejendomsretten, et mål, som vi tilslutter os, gribes an på en anden måde, og vi offentliggør i morgen vore egne tanker herom, som der senere bliver mulighed for at diskutere her i folketinget.

Så vil jeg nævne en detalje, men måske en ikke helt uvæsentlig detalje, som jeg ikke ved om forslagsstillerne har gjort sig klar. Spørgsmålet er: vil disse anbragte midler kunne anvendes som kreditgrundlag? Der står, at midlerne, papirerne, skal anbringes på bunden konto, men kan de ikke anvendes som kreditgrundlag alligevel? Har man bundne midler stående i en bank eller en sparekasse, er der vel ikke noget at sige til, om man også ad den vej måske kunne skaffe sig et kreditgrundlag i den selv samme bank. På hvilken måde har forslagsstillerne tænkt sig at løse dette problem? Det er muligt, det kan løses, og det er muligt, at forslagsstillerne har klare tanker derom, men så burde man nok have anført dem.

En anden indvending er, at ved at sige noget om medejendomsret på denne måde knyttes der ingen forbindelse mellem den enkelte virksomhed og lønmodtagerne selv. Det bliver et lige så diffust ejendomsretsbe- greb. Der er ikke tale om, at man øger den enkelte ansattes medejendomsret til den virksomhed, hvor han faktisk er beskæftiget. Det anser vi for at være en afgørende svaghed i forslaget.

På ét punkt kan jeg være tilfreds med forslaget, og det er, når forslagsstillerne erken- der, at der kan blive behov for en lovgivning om, hvorledes en særlig medarbejderkapital nærmere skal defineres inden for en virksomhed. Der kan blive behov for, at man ved lovgivning regulerer en sådan særlig medarbejderkapital ejet af de ansatte i en virksomhed. Det er et synspunkt, som jeg tror er rigtigt, og som i anden sammenhæng kan have betydelig interesse.

Honoré (KrF):

Der er nogle principielle positive tanker i venstres forslag om konvertering af disse dyrtidsportioner, nemlig de tanker, der går i retning af at sprede ejendomsretten og give den enkelte lønmodtager indflydelse på og mulighed for investering i erhvervslivet, men den sammenhæng, de er sat ind i, rummer en hel del uløste og vel også uløselige proble- mer.

Den første ting er udbetalingen af disse dyrtidsportioner. Det er aftalt i forbindelse med den lovgivning, der ligger bag dette, at de dyrtidsportioner, der er indbetalt af staten til ATP, skal udbetales i forbindelse med pension. Venstres forslag går ud på, at efter en bindingsperiode på 7 år skal disse aktiver kunne frigives. Det vil sige, at deltagerne i denne lovgivning og dette forlig, så vidt jeg kan se, ikke kan tilslutte sig denne 7-årige bindingsperiode, som venstre foreslår.

Jeg har også med stor interesse lyttet til nogle andre indvendinger, som den radikale ordfører fremførte, nemlig at man herved i og for sig bare skubber denne tidsindstillede bombe 7 år frem i tiden, men derfor er den jo ikke demonteret, hedder det vist. Endvide- re er det vel også rigtigt, at disse aktiver vil kunne belånes. Men se, det var det ene pro- blem – udbetalingen efter 7 år – og det alene ville umuliggøre, at kristeligt folkeparti kun- ne tilslutte sig dette konkrete forslag.

Så er der også det andet problem, anbringelsen af midlerne. Spørgsmålet er, om der er nogle muligheder, et vist spillerum, når det gælder anbringelsen af midlerne. LO og socialdemokratiet har tanker om, at de indbetalte midler skal være grundstammen i en ØD-fond. Spørgsmålet er nu, om der er nogle alternative anbringelsesmuligheder, som giver den enkelte lønmodtager mulighed for at øve

[Honoré]

indflydelse på den del af ATPs midler, der er indbetalt som hans eller hendes såkaldt overskydende dyrtidsportioner. Det er et teknisk spørgsmål. Det er meget svært at se, hvordan det skulle praktiseres. Om den enkelte lønmodtager f. eks kunne henvende sig til ATPs bestyrelse og sige: jeg, Ole Olsen, ønsker, at min andel kan blive anbragt som medarbejderaktier i den og den virksomhed og stå under et skilt eller i en bestemt investeringsforening, og så må de penge, der dér opsamles, indtil jeg når pensionsalderen, skulle tilbage til ATP-fonden og stå under min konto måske og så, når jeg bliver pensioneret, kunne tilgå mig. Jeg ved ikke, om den konstruktion er mulig. Den forekommer mig teknisk set i hvert fald temmelig kompliceret, men det er muligt, at venstres ordfører har gjort sig nogle overvejelser om dette. Vi imødeser i hvert fald et interessant udvalgsarbejde om dette forslag.

Ib Christensen (DR):

I fremsættelsestalen vedrørende dette forslag fra venstre står der:

»Regeringen vil tvinge både virksomheder og lønmodtagere til at acceptere bestemte løsninger.«

Det lyder vældig liberalt og godt, at venstre altså tager afstand fra, at man vil tvinge virksomhederne og lønmodtagerne til bestemte løsninger. Men hvad er det, venstres forslag går ud år? Ja, det går kort og godt ud på, at den kollektive tvangsopsparing, som vi har i form af disse indefrosne dyrtidsportioner, skal forvandles til en individuel tvangsopsparing. Man sætte ølse for, man sætte ølse bag, pølsen beholder dog sin smag. Det vil sige, at der under alle omstændigheder er tale om tvang. Selv om vi naturligvis ser med større sympati på den enkeltes ejendomsret end på centrale fonds – det tør svagt antydes – så må vi alligevel fastholde, at der her er tale om en tvangsopsparing, der erstattes af en anden tvangsopsparing, en tvangsordning, der erstattes af en anden tvangsordning.

Også vi er tilhængere af spredning af ejendomsretten, men vi mener ikke, at staten i den forbindelse skal blande sig på den måde, som et sådant forslag angiver, ud over at den skal føre en socialt og økonomisk rigtig politik. Vi er tilhængere af selvbestemmelsesretten, af, at den enkelte har selvbestemmelses-

retten over sit arbejdsudbytte. Det gælder også lønmodtageren, der selv bør bestemme over sin arbejdsindkomst, i hvilket omfang han vil opspare den, i hvilket omfang han ikke vil opspare den osv.

Det, der ville være brug for for at skabe den nødvendige og rigelige kapitaltilgang til erhvervslivet, som det har så hårdt brug for, ikke mindst i denne tid med den enorme rente, vi har, det er naturligvis en helt anden økonomisk politik, en økonomisk politik, der ikke begunstiger passiv pengeanbringelse i jord og fast ejendom, hvorimod pengeanbringelse i erhvervslivet kun giver et ringe afkast. En sådan kursændring i den økonomiske politik kunne batte noget, ikke alene på det økonomiske område med hensyn til, at erhvervslivet kunne få de investeringsmidler, det har brug for, på rimelige vilkår, men også med hensyn til en reel spredning af ejendomsretten til produktionsmidlerne.

Ud fra denne baggrund kan jeg sige, at vi ikke er i stand til at støtte det forslag, som venstre her har fremsat.

Kurt Hansen (VS):

Dette forslag, som må betegnes som værende venstres udspil omkring en ØD-ordning, er om muligt endnu værre, set ud fra VS' synspunkt, end den socialdemokratiske ØD-fond, som vi har diskuteret her tidligere, både i dag og ved andre lejligheder. Forslaget er for os at se et udtryk for, at venstre er gået ind i kampen om at benytte lønarbejdernes midler til at realisere nogle af deres egne politiske ideer.

Vi mener, som også andre ordførere har nævnt det, at der, såvel i dette forslag som i den socialdemokratiske udgave af ØD vil være tale om tvangsopsparing, og at der vil være tale om tvang i en anden variant i dette forslag, tvang til at konkurrere om at købe aktier i det enkelte firma. Vi ved jo godt, hvem det er, der bliver fyret først. Det er dem uden aktier. Vi ved godt, hvem det er, der får de dårligste arbejdsbetingelser. Det er dem uden aktier. Der er altså her indbygget en mekanik, der sigter på at gøre lønarbejderne generelt til, jeg var lige ved at sige en bande småkapitalister.

Det, som sker, hvis de tanker, der er i forslaget, bliver realiseret, er, at lønarbejderne vil løbe ind i nogle uforenelige modsætning-

[Kurt Hansen]

ger. På den ene side vil lønarbejderne som aktionærer naturligvis være interesseret i at få den enkelte virksomhed til at gå så godt som muligt, give det størst mulige afkast, gennemrationalisere den osv., og på den anden side vil de som lønarbejdere være interesseret i at få så gode arbejdsforhold, så høj en løn som overhovedet muligt.

Der er tale om to klart uforenelige modsætninger, som venstre her – jeg ved ikke, om de forsøger at slå bro over dem, men de forsøger i hvert fald at tildække dem, således at de ikke kommer til at fremstå som modsætninger. Vi kalder det ikke, som hr. Ole Henriksen gjorde det – ikke for at lægge noget odiøst i hr. Ole Henriksens udtalelse – for god, borgerlig politik, vi foretrækker at kalde det for en renlivet ret så dårlig borgerlig politik.

Bertel Haarder (V):

Jeg vil gerne sige tak for en helt overraskende positiv modtagelse af forslaget. Man må selvfølgelig tage hensyn til, at augustforligets partier har indgået et forlig, som umuliggør, at dette kan ske, uden at alle partier er enige om det. Det er derfor klart, at intet parti kan gå herop og slå ud med hånden og sige: det vil vi gerne være med til, for derved bryder man augustforliget.

Tager man de fem partier og lytter til deres argumenter, så var der ét eneste argument, der gik igen, nemlig at augustforliget binder. Ja men det gør det jo ikke, hvis alle partier er enige om at lave om på det; så binder det ikke. Det er bl. a. derfor, venstre har ulejlighet folketinget med forslaget her. Hvis denne venlighed bliver omsat til realiteter i et lokale, hvor augustforligets partier sad, og hvor venstre f. eks. også sad, så kunne de argumenter, der er fremført mod forslaget, for tre fjerdedele vedkommende pustes væk. Hvis alle var enige om at tage et skridt i den retning, så kunne det ske, og så kunne man lave om på augustforliget.

Det var det første, jeg ville sige.

Det næste var, at den socialdemokratiske ordfører ligesom ministeren til dels afviste forslaget med, at det jo ikke var ligesom det socialdemokratiske forslag. Det er helt rigtigt. Men jeg kunne ikke høre noget hos de to socialdemokratiske talere, som sagde noget i retning af, at det var skadeligt, eller at

det var værre end ingenting. Det kunne jeg ikke høre, og derfor vil jeg stadig betegne også socialdemokratiets modtagelse af forslaget som forholdsvis venlig.

Hr. Niels Helveg Petersen stillede et par gode spørgsmål, som jeg godt vil gøre lidt ud af. Først og fremmest sagde han, at det er for tidligt at lukke pengene ud i forbrug efter 7 år. Ja men så lad os sige 10 eller 12 år. Jeg vil gerne advare mod, at man tror, at det er noget stort problem, for når først pengene står i den ene eller den anden form for virksomhedsandele, så vil langt, langt de fleste ikke realisere de penge, før de skal gøres op i forbindelse med arv. Det er jo sandheden. Så kan man ganske vist sige: ja men så vil man spare mindre op, end man ellers ville have gjort. Jo tak, og sådan virker enhver pensionsordning præcis også. Den fører også til, at man sparer mindre op, end man ellers ville have gjort. Man skal derfor nok ikke forestørre de bekymringer op til det helt utrolige, og i hvert fald skal man ikke tro, at der ikke er midler imod det, for man kan bare forlænge perioden, hvis man er bange.

Så sagde hr. Niels Helveg Petersen, at det ikke var nok, og det var indledningen til, at han bebudede, at de radikale kom med et forslag i morgen. Jeg kan love, at det vil venstre studere med meget stor interesse, for selvfølgelig er dette kun et af mange mulige skridt. Det kan være, at der er andre skridt, f. eks. forbedring af udbyttedelingsloven, eller hvad ved jeg. Der kan i høj grad være andre ting at drage ind i den debat.

Så spurgte hr. Niels Helveg Petersen, om disse medarbejderaktier eller disse værdipapirer, man får, hvis man deltager i en investeringsforening, kunne være kreditgrundlag og derved i virkeligheden føre til, at folk så bare låner penge på en anden måde. Der er svaret, at der er nogle mennesker – og det er få – der har konti i forvejen at flytte rundt på og nogle mapper med værdipapirer, og så tager de lidt ud her og lægger lidt ind dér. For den gruppe vil det ikke betyde noget, det skal jeg blankt indrømme, men samtidig er det netop den gruppe, hvis forbrug overhovedet ikke er afhængigt af, hvad vi laver herinde af forskellige filifutter med opsparing og værdipapirer osv., så det vil ikke forøge forbruget særligt meget.

Dertil kommer, at en af de gode ting ved forslaget netop er, at selv den mindste løn-

[Bertel Haarder]

modtager får det samme beløb som den største lønmodtager, og at det derfor når ud med sin store tyngde til den meget store gruppe af lønmodtagere, som ikke er vant til at spare op i værdipapirer. Det synes jeg dels er noget positivt ved forslaget, dels virker det beroligende i forhold til hr. Niels Helveg Peterssens bekymring.

Så sagde hr. Niels Helveg Petersen, at forslaget ikke skaber nogen forbindelse mellem den enkelte og hans virksomhed, samtidig med at hr. Kurt Hansen sagde, at forslaget tvang den enkelte til at være bundet til sin virksomhed rent finansielt. Begge dele kan ikke være rigtige. Jeg kan oplyse, at ingen af bekymringerne har noget på sig, fordi den enkelte kan netop selv vælge. De offentligt ansatte er jo også med, og det vil altså sige, at de må vælge investeringsforeningsløsningen. Den privat ansatte er kun med, hvis han selv ønsker at gå ind på en medarbejderaktieløsning eller en anden form, hvorunder man f. eks. laver en kollektiv fond på den enkelte virksomhed, det må man jo også gerne, og så kan man sandelig i høj grad tænke sig, at man dér arbejder på at få en ganske betydelig del af virksomheden gjort medarbejder-ejet.

Det er åbenbart netop dette perspektiv, medarbejderejet, som hr. Ole Henriksen og hr. Kurt Hansen i virkeligheden ikke kan lide. Hr. Kurt Hansen siger, at det bliver en bande småkapitalister på en sådan virksomhed, som bliver medejere af deres egen virksomhed. Hr. Ole Henriksen var vældig bekymret, fordi, som han siger, sådan nogle aktieejere bliver forkerte oven i hovedet — han brugte oven i købet vistnok det udtryk. Dertil vil jeg bare sige, at præcis de samme argumenter kunne man have brugt imod landboreformerne i forrige århundrede; nøjagtig de samme argumenter passer på hele den debat. Jeg var glad for, at vi fik landboreformerne.

Jeg vil gerne sige til dem, der tror, at de kan lave et stort, skræddersyet ØD og en kæmperevolution, hvor alt pludselig bliver anderledes, at den vej findes ikke. Der findes kun de små skridts vej, hvis det er et demokrati, man lever i. Dette her kunne være et af de små skridt til en større spredning af ejendomsretten og, jeg indrømmer, måske også en vis befæstelse af ejendomsretten, ved at flere får del i den. Men det samme skete jo

med landboreformerne. Derved fik man en bredere middelstand. Det kan de revolutionære ikke lide, det har de aldrig kunnet lide, men det er dog ikke noget argument for ikke at øge formuespredningen i samfundet.

Til hr. Ib Christensen vil jeg blot sige, at han har fuldstændig ret i, at vi ikke hermed afskaffer den ordning, der er lavet, denne ATP-konstruktion. Det er, fordi vi er så konstruktive, og fordi vi gerne vil med i et samarbejde hen over midten med augustforligets partier, at vi har lagt denne idé frem. Vi mener, at den passer til det augustforlig, som vi gerne vil være med til at forbedre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om særlig støtte til EFG-elever m. v. [af Palle Simonsen (KF), Svend Andersen (Rosk. a.) (FP), Christophersen (V), Jes Schmidt (CD), Jens Møller (KrF) og Hjortlund Christensen (DR)].

(Beslutningsforslag nr. B 89. Fremsat 19/4 78).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal indledningsvis udtrykke en vis undren over den proportionsforvrængning, det fremsatte forslag til folketingsbeslutning synes at være udtryk for. Man kalder det »Forslag til folketingsbeslutning om særlig støtte til EFG-elever m. v.«. Ja vel. I det aktstykke, som undervisningsministeriet den 7.